Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø

Adresseliste

26.01.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/846

Protokoll fra møtet i Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø villreinområder 25.01.22

Organ:	Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø villreinområder
Tid:	25. januar 2022, kl. 12.00-15.30
Møteform:	Digitalt, Teams
Protokollen er godkjent av:	Olav Søderberg, leder
Grunnlag for møtegodtgjørelse	12.00-15.30
Saksbehandler:	Statsforvalteren i Trøndelag, Maia Vardenær, Bjørn Rangbru

Deltakere på nemndsmøtet

Kommune	Medlemmer	Deltakelse	Varamedlemmer	Deltakelse
Alvdal	Olov Grøtting	X	Arne Dagfinn Øynes	
Dovre	Marius Voll	X	Gunn Jane Ulekleiv	
Folldal	Bente Fossum	X	Frode Brendryen	
Lesja	Eirik Sæther	X	Anne Matre	
Molde	Toril Melheim Strand (nestleder)	X	Stig Arild Arvesen	
Oppdal	Haakon Eldar Nordseth	X	Ingrid Husdal Dørum	
Rauma	Reidar Brude	X	Magnhild Vik	
Rennebu	Per Arild Torsen	X	Kari Aftreth	
Sunndal	Olav Søderberg (leder)	X	Astrid Sæter	
Tynset	Margrete Sundberg Rusten	X	Ola Engen	
Statsforvalteren	Maia Vardenær (sekretær)	X		
Statsforvalteren	Bjørn Rangbru (sekretær)	X		

Margrete Sundberg Rusten forlot møtet ca. kl. 14.30. Olov Grøtting forlot møtet ca. kl. 14.30.

Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø villreinområder
c/o Statsforvalteren i Trøndelag
Postboks 2600, 7734 Steinkjer
E-post: fmtlpost@statsforvalteren.no

Leder: Olav Søderberg, mobiltlf. 90 68 68 13, e-post: olav@sunndalen.com
Sekretær: Statsforvalteren i Trøndelag, Bjørn Rangbru, tlf 73 19 92 03, e-post fmtlbra@statsforvalteren.no

Saksliste

Saksnr.	Tema
1-2022	Godkjenning av innkalling og saksliste
2-2022	Referat- og orienteringssaker
3-2022	Høring av dispensasjon for renovering av «Olabu», gbfnr 230/1/173 i Folldal kommune.
4-2022	Søknad om dispensasjon for riving av eksisterende bu og oppføring av ny hytte og uthus i Motterudholet Lesja heimrast, Dalsida landskapsvernområde, Lesja kommune - uttalelse.
5-2022	Søknad om dispensasjon for påbygg av eksisterende naustbu 156/1/25 ved Miutjønn i Dalsida statsalmenning, Dalsida landskapsvernområde, Lesja kommune – uttalelse.
6-2022	Eventuelt

1-2022 Godkjenning av innkalling og saksliste

Forslag til vedtak
Innkalling og saksliste godkjennes

Vedtak
Innkalling og saksliste godkjennes

2-2022 Referat- og orienteringssaker

Nytt medlem fra Tynset kommune
Tidligere medlem fra Tynset kommune, Reidun Andrea Rønning, har søkt kommunen om fritak fra verv som medlem av Snøhetta og Knutshø villreinnemnd. Kommunen sendte over forslag om Margrete Sundberg Rusten som nytt medlem til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet har i brev av 20.12.2021 oppnevnt Margrete Sundberg Rusten som medlem av Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø for resten av valgperioden 2019–2023, i tråd med forslag fra Tynset kommune.

Villrein i spørretimen i Stortinget, 01.12.2021
Kristoffer Robin Haug (MDG) spurte om landbruksministeren vil ta initiativ til å stanse hyttebygging i leveområder til villrein, for å forsikre at leveområdet til denne truede arten ikke innskrenkes ytterligere? Besvart av kommunal- og distriktsminister Bjørn Arild Gram. Han fremhever at Norge har en internasjonal forpliktelse til å ta vare på villreinen og dens leveområder. Gram viser til at Norge har etablert et godt plan- og forvaltningsregime for villreinen i Norge, som gir grunnlag for en god forvaltning av villreinens arealbruk. Regionale planer og kvalitetsnorm, omtales.
Dialogen finnes her https://stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?fbclid=IwAR1fa4NF8FiGNfbWRieruV7gHKFc7vSu2ZszHEXTKtaM8HIqG3Ml0W3sgsc&qid=86958

Nye satser for 2022

Administrative bestemmelser- endringer av satser			PM-2021-22
	2019	2020	**2022**
Møtegodtgjørelse: (inntil 6 timer pr. dag)			
Leder pr.time	kr 612,00	kr 632,00	**kr 660,00**
Øvrige medlemmer pr.time	kr 463,00	kr 478,00	**kr 499,00**
Møteforberedelse (for alle)	kr 463,00	kr 478,00	**kr 499,00**
Selvstendig næringsdrivende, kan ha krav på egensats. Dokumentasjon må innsendes			
Arbeid i møter	kr 1 274,00	kr 1 315,00	**kr 1 373,00**
Møteforberedelse (for alle)	kr 463,00	kr 478,00	**kr 499,00**
Tapt arbeidsinntekt :			
Dokumentert tapt arbeidsinntekt, inntil :	kr 2 032,00	kr 2 097,00	**kr 2 191,00**
Ikke dokumentert, men som kan sannsynliggjøres, kan dekkes inntil: (selvstendig næringsdrivende org.nr.bør oppgis)	kr 817,00	kr 843,00	**kr 880,00**

Invitasjon til høring om eventuell deling av Innlandet fylkeskommune

Villreinnemnda har mottatt en invitasjon til høring om eventuell deling av Innlandet fylkeskommune. Frist for å sende inn høringsinnspill er 31.januar 2022. Sekretariatet vurderer at dette er en sak som har liten relevans for nemndas arbeidsfelt og oppgaver, og planlegger ikke å ta saken opp til behandling i nemnda.

Brev med ønske om forbud mot mineralleting og prøveboring i nasjonale villreinområder

Den 8. desember sendte nemnda brev til Direktoratet for mineralforvaltning med ønske om forbud mot mineralleting og prøveboring i nasjonale villreinområder. Det har kommet flere muntlige tilbakemeldinger om at dette var et bra brev.

I brev av 14.01.2022 har Direktoratet for mineralforvaltning svart. DMF tar brevet fra til etterretning og informerer om noen av minerallovens bestemmelser. DMF skriver at slik loven er i dag skal de tildele undersøkelsesrett dersom vilkårene til søknaden er oppfylt, jf. mineralloven § 13. Som følge av dette kan ikke DMF, slik loven i dag er utformet, avslå en søknad om undersøkelsesrett av hensyn til villrein i det omsøkte området. DMF presiserer at gjennomføring av undersøkelser også er betinget av annet regelverk, jf. mineralloven § 5. Det følger av en av forarbeidene til mineralloven, Ot.prp.nr.43 (2008-2009) s. 58 at: «Hvorvidt det er samfunnsmessig ønskelig at det foretas undersøkelser i et område ivaretas av annet lovverk, og ofte vil annet lovverk kunne forhindre eller begrense retten til å foreta undersøkelser etter mineraler. Eksempler på lovgivning som kan begrense undersøkelsesaktiviteter er plan- og bygningsloven, kulturminneloven og naturvernloven.»

For å få tillatelse til å gjøre prøveuttak kreves tillatelse fra DMF, jf. mineralloven § 12 og § 20. Det følger av bestemmelsene at før tillatelse gis, skal DMF gi grunneieren, brukeren av grunnen, statsforvalteren, fylkeskommunen og kommunen anledning til å uttale seg. DMF har ved søknad om prøveuttak mulighet til å avslå søknaden og også til å sette vilkår. At

det er villrein i området og at denne er sårbar vil være en del av vurderingen av om søknaden skal innvilges og om det eventuelt skal stilles vilkår.

DMF skriver også: Regjeringen har satt ned et lovutvalg som skal evaluere mineralloven, disse skal levere sitt arbeid 1. juli 2022. Dersom dere ønsker en endring i loven, kan dere vurdere å gi innspill til dette utvalget.

Temahefte villrein og ferdsel

Like før jul 2021 lagde Villreinrådet et temahefte om villrein og ferdsel. Dette er et tema som er svært relevant for blant annet nemndas arbeide. Heftet inneholder en sammenstilling av over 40 artikler fra årboka Villreinen fra 2009 til 2021. Heftet kan leses digitalt her; https://villreinen.no/digital-utgave-av-villrein-og-ferdsel/

Villrein på rødlista

Rødlista er et av «verktøyene» til forvaltningen. Villreinen eller rein Rangifer tarandus ble rødlistet og klassifisert som nær truet høsten 2021. I rødlistevurderingene til Artsdatabanken henvises det til IUCN (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources) sine retningslinjer om at populasjoner som kommer fra en "tam kilde" ikke skal inkluderes i rødlistevurderingene. Artsdatabanken (eller ekspertgruppa) tolker dette slik at villrein som er forvillet fra tamrein ikke skal inkluderes i rødlistevurderingen. Men de har regnet bestander som har en genetisk lett blanding med tamrein som ville. Reinen i Snøhetta og Knutshø har opprinnelse fra ville bestander. Villreinstammen i Snøhetta og Knutshø er rødlistet etter IUCN sine retningslinjer.

Lesja kommune har innvilget dispensasjon fra båndtvang ved Vangsåe-Aursjøen i perioden 2021-2025 for å drive hundetrening

Sekretariatet til villreinnemnda ble i månedsskiftet november-desember orientert om at Lesja kommune etter søknad har innvilget dispensasjon fra båndtvang for å trene fuglehunder i området nord for Vangsåe, avgrensa av kote 1000 moh i vest, Aursjøen i øst, og bekk nord for Turaren i nord. Dispensasjonen ble innvilget til Lesja og Dovre Fuglehundskole og Lesja fjellstyre. Tillatelsen gjelder for perioden 1. august til 20. august. Det er satt vilkår om å avbryte treningen dersom villreinen er nærmere enn 3 km eller på synlig avstand. Instruktøren som er i feltet, må opprette dialog med villreinoppsyn før trening med løshund igangsettes.

Statsforvalteren i Innlandet trakk klagen på oppføring av tilbygg til hytte i Svanningsbotn, Lesja kommune

I fjor ga Lesja kommune tillatelse til utvidelse av ei hytte i Svanningsbotn i Lesja kommune (sak 24-2021). I høringen frarådde både villreinnemnda, Statsforvalteren og Fylkeskommunen. Etter vedtaket om å innvilge dispensasjon påklagde Statsforvalteren vedtaket. Det ble møte mellom kommunen og Statsforvalteren. Her oppfordret ordføreren i Lesja Statsforvalteren til å trekke klagen. Det ville Statsforvalteren vurdere hvis kommunen sendte over en oversikt som viste omfanget av eksisterende buer og størrelsen på disse. Det ble lagt til grunn at dette kunne gi en indikasjon av konsekvensene ved å åpne for tilbygg i denne saken, dvs. presedensvirkningen av tiltaket. Kommunen sendte over en oversikt som viste totalt 68 registrerte bygg innenfor området Dalsida landskapsvernområde, av disse var 10 naust. Etter en ny vurdering, basert på kommunens tilleggsinformasjon, trakk Statsforvalteren klagen.

Forslag til vedtak
Referat- og orienteringssaker tas til etterretning.

Vedtak
Referat- og orienteringssaker tas til etterretning.

3-2022 Høring av dispensasjon for renovering av «Olabu», gbfnr 230/1/173 i Folldal kommune

Folldal kommune har oversendt sak som gjelder renovering av «Olabu», gbfnr 230/1/173 i Folldal kommune på høring.

Sakens innhold

Tiltaket ligger innenfor Knutshø landskapsvernområde i kommuneplanens arealdel, samt hensynssone for bevaring av naturmiljø (som sammenfaller med utbredelsesområde for villrein) og LNFR-område. Bua vil bli holdt åpen for allmennheten, og kommunen anser at tiltaket ikke er i strid med LNFR-formålet i kommuneplanens arealdel. Deres foreløpige vurdering er at renovering, som i dette tilfellet vil si nedplukking og oppsetting av en tilnærmet kopi, kan tillates. Olabu ble oppført i 1915-1916, og er i dag ifølge bilder vedlagt saken ei bu til nedfalls.

Beliggenheten er markert på kartutsnittene under.

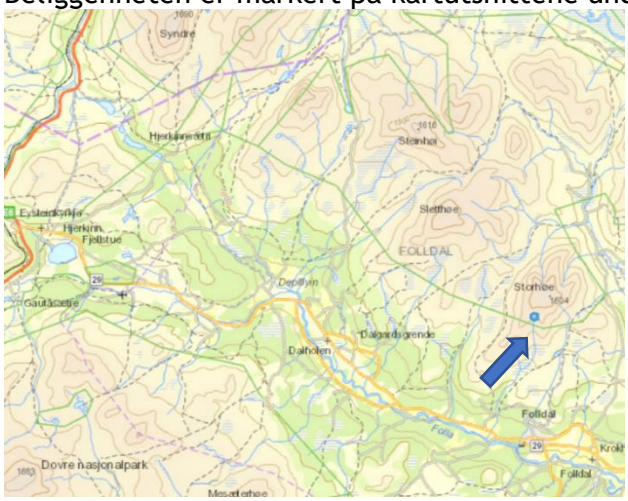

Tiltaket er markert med en blå prikk i alle figurene i saksframlegget..

Bakgrunn

Villreinens status

Knutshø villreinområde er et nasjonalt villreinområde og en del av en Europeisk villreinregion. Villreinen i Knutshø vurderes som svært verdifull, og Miljødirektoratet har vedtatt at villreinen er en art av særlig stor forvaltningsinteresse. Villrein er oppført som en truet art på den globale rødlisten, og fikk i 2021 status som nær truet – NT- på norsk rødliste for arter 2021. I begrunnelsen vises det bl.a. til at «Villreinens leveområder i Norge er under økende press som følge av samfunnets arealbruk og menneskelig ferdsel i og omkring fjellområdene.»

I Regional plan for Dovrefjellområdet ligger omsøkte tiltak innenfor nasjonalt villreinområde. I retningslinjene for den regionale planen står følgende:
«Pkt 2.2 Retningsliner for nasjonalt villreinområde (NVO1 Snøhetta og NVO2 Knutshø)

Det skal ikkje etablerast nye hytter, turistverksemder eller anna utbygging i NVO, og heller ikkje skal det gjerast større utvidingar av eksisterande hytter, verksemder eller turisthytter.»

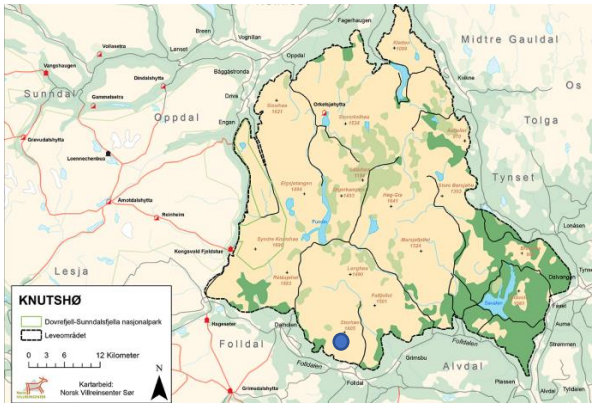

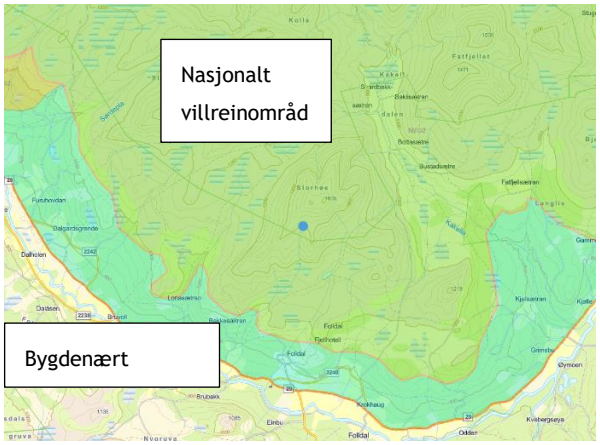

Villreinens bruk av området

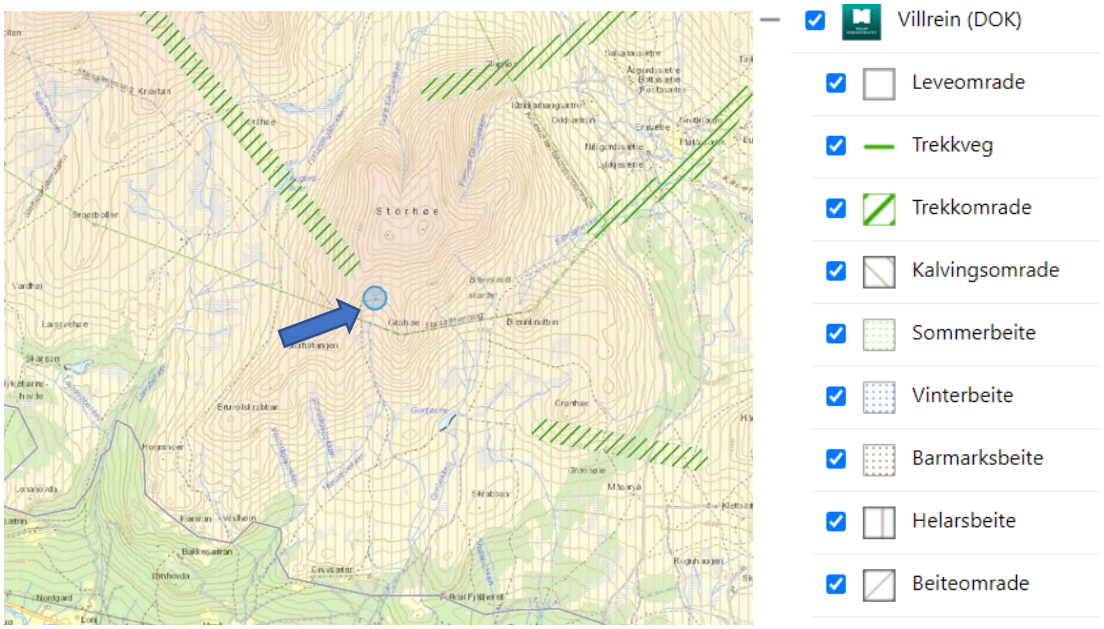

I www.naturbase.no er området registrert som helårsbeite for rein. Det er et trekkområde rett nordvest for tiltaket, samt flere trekkområder øst for tiltaket.

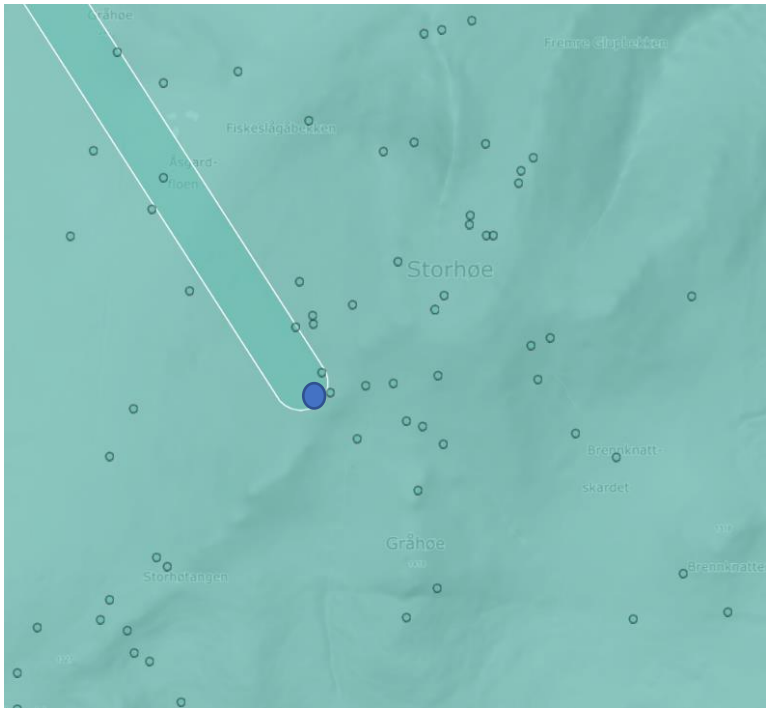

Registreringer av villrein fra artskart. *Kilde: www.artsdatabanken.no*

Artskartet viser mange registreringer av villrein. Tilgengelig kunnskap tyder derved på at området med omsøkte tiltak er mye brukt av villrein.

Vurdering

Villreinen i Knutshø er blant de skyeste villreinstammene som lever i Norge. Her reagerer reinen tidlig på menneskelige forstyrrelser og har lang fluktavstand. Villreinen lever i et ekstremt miljø og det skal lite til før villreinen blir forstyrret slik at det går på bekostning av kondisjon og reproduksjon. Ved stadige forstyrrelser vil tida som brukes til å spise mat reduseres. Dette fører til lavere kroppsvekt, som igjen gjør villreinen dårligere egnet til å tåle det ekstreme miljøet.

Den samlede negative belastningen fra mennesker og menneskelig aktivitet på villrein i Knutshø vurderes som stor og påvirker trolig allerede i dag reinens muligheter til å utnytte de gode beitene, og dette resulterer i lave kondisjonsparametere. Av den grunn vurderes det som generelt viktig å ha en restriktiv holdning til tiltak inne i villreinområdet som kan bidra til en ytterligere negativ belastning for reinen i Knutshø.

Ifølge kommunen er det snakk om «nedplukking og oppsetting av en tilnærmet kopi», og tiltaket er etter deres vurdering i oversendelsesbrevet ikke i strid med LNFR-formålet i kommuneplanens arealdel. Etter vår vurdering må dette sies å være riving og oppføring av nytt bygg, noe som derved krever dispensasjon fra PBL. Dette understøttes av søknaden fra tiltakshaver som har overskrift «Søknad om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel, Knutshø landskapsvernområde, Hensynssone naturmiljø (villrein), LNFR (landbruk med mer).» I telefonsamtale med saksbehandler Tangen-Langseth i kommunen 13.12.21 kom vi fram til en omforent forståelse av dette. Statsforvalteren i Innlandet vurderer tiltaket på samme måte i sin uttalelse av 18.11.21. De skriver:

«Restaureringa virker så omfattende at det er rett av kommunen å behandle den som en

dispensasjon. Normalt har vi ingen innvendinger til at bygninger rives og erstattes med identiske bygg med samme utforming og bruk. I dette tilfellet er vi ut fra vedlagte bilder i tvil om denne bua har noen særlig funksjon i dag. Restaurering og fri bruk som åpen bu kan derfor vurderes som ny funksjon som skaper økt bruk og aktivitet. Kommunen bør derfor vurdere om det skal settes vilkår om regulering av åpningstider for allmenn bruk av bua dersom det blir gitt dispensasjon.» (Jfr. vedl.2)

Retningslinjene for den regionale planen er tydelig på at det ikke skal etableres nye hytter eller gjøres større utvidelser av eksisterende hytter i NVO. Det omsøkte tiltaket må vurderes som ei ny hytte, men vil sannsynligvis ikke medføre betydelige større fysiske inngrep i området, da byggearealet ikke vil øke. En forbedring av bygningsmessig standard, samt at bua vil være åpen for allmennheten, vil imidlertid etter vår vurdering med stor sannsynlighet gi mer bruk av bua, noe som igjen vil medføre økt forstyrrelse av villreinen.

Behandlingen av dispensasjonssøknaden må ta hensyn til eventuelle miljøkvaliteter i området og verdier for biologisk mangfold. Kommunen må i henhold til Lov om forvaltning av naturens mangfold av 19.6.2009 (NML) vurdere tiltaket opp mot prinsippene i lovens §§ 8-12, holdt opp mot forvaltningsmålene i §§ 4 og 5. Dette medfører at kommunen som grunnlag for å gi dispensasjon må legge frem et kunnskapsgrunnlag som sannsynliggjør at tiltaket ikke vil ha vesentlig betydning for reinen. Dette både knyttet til om og i hvilken grad tiltaket vil medføre vesentlig økt ferdsel i dette området, og hva det vil medføre av forstyrrelser og reinens bruk av området.

Forslag til vedtak

Omsøkte tiltak ligger innenfor nasjonalt villreinområde i Regional plan for Dovrefjellområdet, i et område som virker å være mye benyttet av villrein som helårs beiteområde og med flere trekkområder i nærheten. Den samlede negative belastningen fra menneskelige forstyrrelser på villrein i Knutshø villreinområde vurderes som stor. Den påvirker trolig allerede i dag reinens muligheter til å utnytte de gode beitene, og dette bidrar til lave kondisjonsparametere. Av den grunn vurderes det som generelt riktig å ha en restriktiv holdning til tiltak som kan bidra til en ytterligere negativ belastning for reinen i Knutshø. Dispensasjon for omsøkte tiltak vil bety ei ny hytte med bedre bygningsmessig standard som vil være åpen for allmennheten. Dette vil med stor sannsynlighet gi mer bruk av bua og større ferdsel i området, og derved medføre økt forstyrrelse av villreinen. Villreinnemnda er av den oppfatning at kommunen må legge frem et kunnskapsgrunnlag som sannsynliggjør at tiltaket ikke vil ha vesentlig betydning for reinen. Dette både knyttet til om, og i hvilken grad, tiltaket vil medføre vesentlig økt ferdsel i dette området, og hva det vil medføre av forstyrrelser og reinens bruk av området.

Behandling

Nye vurderinger fra nemnda:
Den samlede negative belastningen fra mennesker og menneskelig aktivitet på villrein i Knutshø vurderes som stor og påvirker allerede i dag reinens muligheter til å utnytte de gode beitene, og dette resulterer i lave kondisjonsparametere. Av den grunn vurderes det som svært viktig å ha en restriktiv holdning til tiltak inne i villreinområdet som kan bidra til en ytterligere negativ belastning for reinen i Knutshø.

Retningslinjene for den regionale planen er tydelig på at det ikke skal etableres nye hytter eller gjøres større utvidelser av eksisterende hytter i NVO. Det omsøkte tiltaket må

vurderes som ei ny hytte, men vil sannsynligvis ikke medføre betydelige større fysiske inngrep i området, da byggearealet ikke vil øke. Ut fra søknaden ser vi at Olabu har vært nedfalls og med minimal bruk i de siste 40 årene. En restaurering av denne bua vil da sies å få en betydelig bruksendring. Dette vil naturlig nok føre til økt menneskelig ferdsel, noe vi ser blir sårbart for en hardt presset villreinstamme.

Forslag til nytt vedtak

Omsøkte tiltak ligger innenfor nasjonalt villreinområde i Regional plan for Dovrefjellområdet, i et område som er mye benyttet av villrein som helårs beiteområde og med flere trekkområder i nærheten. Den samlede negative belastningen fra menneskelige forstyrrelser på villrein i Knutshø villreinområde vurderes som stor. Den påvirker allerede i dag reinens muligheter til å utnytte de gode beitene, og dette bidrar til lave kondisjonsparametere. Av den grunn vurderes det som svært viktig å ha en restriktiv holdning til tiltak som kan bidra til en ytterligere negativ belastning for reinen i Knutshø. Dispensasjon for omsøkte tiltak vil bety ei ny hytte med bedre bygningsmessig standard som vil være åpen for allmennheten. Dette vil med stor sannsynlighet gi mer bruk av bua og større ferdsel i området, og derved medføre økt forstyrrelse av villreinen.

Villreinnemnda anbefaler at hytteier kan gå i dialog med kommunen om ei ny tomt utenfor nasjonalt villreinområde, da vi er sterkt kritiske til å gi dispensasjon til å bygge ny Olabu som omsøkt. Dette er viktig for presedens i framtidige søknader. Enkeltsaker kan virke uskyldige, men summen av alle tiltakene vil føre til uheldige konsekvenser for villreinstammen i Knutshø.

Vedtak

Omsøkte tiltak ligger innenfor nasjonalt villreinområde i Regional plan for Dovrefjellområdet, i et område som er mye benyttet av villrein som helårs beiteområde og med flere trekkområder i nærheten. Den samlede negative belastningen fra menneskelige forstyrrelser på villrein i Knutshø villreinområde vurderes som stor. Den påvirker allerede i dag reinens muligheter til å utnytte de gode beitene, og dette bidrar til lave kondisjonsparametere. Av den grunn vurderes det som svært viktig å ha en restriktiv holdning til tiltak som kan bidra til en ytterligere negativ belastning for reinen i Knutshø. Dispensasjon for omsøkte tiltak vil bety ei ny hytte med bedre bygningsmessig standard som vil være åpen for allmennheten. Dette vil med stor sannsynlighet gi mer bruk av bua og større ferdsel i området, og derved medføre økt forstyrrelse av villreinen.

Villreinnemnda anbefaler at hytteier kan gå i dialog med kommunen om ei ny tomt utenfor nasjonalt villreinområde, da vi er sterkt kritiske til å gi dispensasjon til å bygge ny Olabu som omsøkt. Dette er viktig for presedens i framtidige søknader. Enkeltsaker kan virke uskyldige, men summen av alle tiltakene vil føre til uheldige konsekvenser for villreinstammen i Knutshø.

Første avsnitt av vedtaket var enstemmig, siste avsnitt ble vedtatt mot 3 stemmer.

4-2022 Søknad om dispensasjon for riving av eksisterende bu og oppføring av ny hytte og uthus i Motterudholet Lesja heimrast, Dalsida landskapsvernområde, Lesja kommune - uttalelse.

Bakgrunn

Villreinnemnda har mottatt høring fra Lesja kommune om søknad om dispensasjon for riving av eksisterende bu og oppføring av ny hytte og uthus i Motterudholet, Lesja heimrast i Dalsida landskapsvernområde. Bua som søkes revet er ei gammel jakt- og fiskebu. Det søkes om å sette opp hytte på 18 m2 og uthus/do på 2 m2.Tiltaket ligger innenfor LNFR-området i kommuneplanens arealdel. Motterudholet ligger ved Motterudåi, ca. 2 km. nordøst for Skrøya på Lora i Lesja kommune.

Bua ligger i Lesja Heimrast, på ca. 1160 moh. Den ble oppført på slutten av 1950-tallet i reisverk med grunnflate 7,6 m2. Bildet over er tatt i 2005. Bua er i dag i dårlig stand. Tiltakshaver søkte i 2012 å oppføre ny hytte, men fikk avslag, i hovedsak på grunn av størrelse/areal på nytt tiltak. Det ble søkt på nytt i 2015 med redusert størrelse, og det ble innvilget dispensasjon for samlet areal på 27 kvm. Fylkesmannen i Oppland klaget på vedtaket og Miljødirektoratet avgjorde saken med å ta klagen til følge i brev av 19.4.2016:

«Tiltaket er i strid med formålene om sammenhengende leveområde for villrein og egenartet kulturlandskap i forskriften til verneområdet og kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Utvidelsen endrer områdets egenart og en større hytte kan medføre økt ferdsel, noe som er negativt for et sammenhengende leveområde for villreinen. Adgangen til dispensasjon etter naturmangfoldloven §48 ledd 1 er derfor ikke tilstede.»

De begrunner dette bl.a. på følgende måte:

«En slik bu som det her søkes om har i større grad karakter som en fritidshytte, den som står der i dag er primitiv, uten ovn/pipe, seng eller isolerte vegger. Den er blitt brukt som et enkelt krypinn under reinsjakta og tilsyn med sau. Tiltaket områdestyret har gitt tillatelse til er å regne som nybygg etter forvaltningsplan og gjeldende praksis i forvaltningen av verneområdet. Videre vil trolig en større hytte føre til mer ferdsel og bruk, i et område hvor det vanligvis er lite ferdsel. Om vinteren kan denne økte ferdselen få betydning for villreinen som bruker den sør-østlige delen av Dalsida landskapsvernområde og Motterudholet som vinterbeite, noe som ikke er i samsvar med formålet om å ta vare på et sammenhengende leveområde for villreinen i verneforskriften.»

Lesja kommune skriver i sitt oversendelsesbrev til den nye søknaden at *«omsøkte tiltak vil øke arealet og endre bruken av bua/hytta i forhold til i dag. Prinsippene i naturmangfoldloven i §§ 8-12, jf. § 7 vil bli lagt til grunn i vurderingene i saken med bakgrunn i tiltaksanalysen og de temadataene som blir berørt av tiltaket, som nasjonale hensyn som villrein.»*

Beliggenhet
Tiltaket ligger i Snøhetta villreinområde.

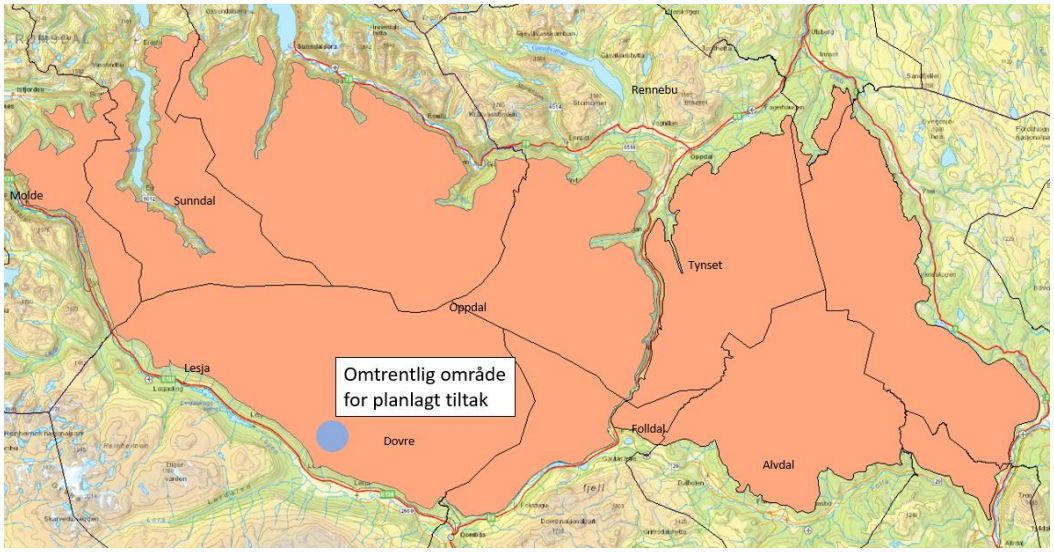

Omtrentlig område for planlagt tiltak i Snøhetta villreinområde.

Som kart fra Naturbasen under viser, ligger tiltaket innenfor villreinens leveområde. Området er registrert som helårsbeite. Det nærmeste trekkområde ligger ca. to km unna. Det går flere stier fra bygda opp forbi tiltaket og videre inn i fjellområdet. Det er flere registreringer av rein i området rundt det omsøkte tiltaket.

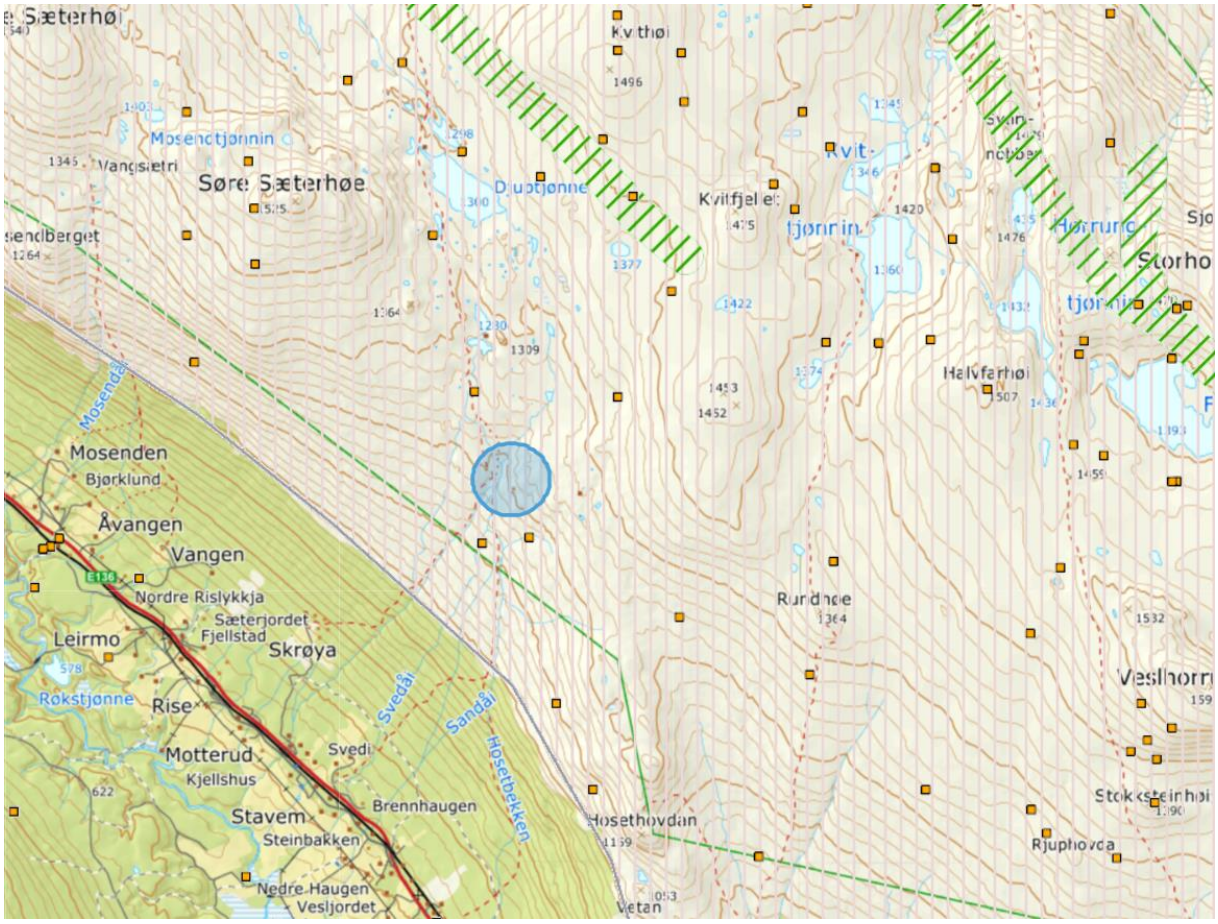

Trekkveier for villrein (kilde naturbase.no) og omtrentlig område for planlagt tiltak i Snøhetta villreinområde. Loddrett skravering viser helårsbeite. Orange firkanter viser registreringer av rein.

Villreinens status

Snøhetta villreinområde er et nasjonalt villreinområde og en del av en Europeisk villreinregion. Villrein er oppført som en truet art på den globale rødlisten, og fikk i 2021 status som nær truet – NT- på norsk rødliste for arter 2021. I begrunnelsen vises det bl.a. til at «Villreinens leveområder i Norge er under økende press som følge av samfunnets arealbruk og menneskelig ferdsel i og omkring fjellområdene.» Miljødirektoratet har vedtatt at villreinen er en art av særlig stor forvaltningsinteresse. Villreinen i Snøhetta vurderes som svært verdifull.

Villreinbestanden i Norge består av ca. 25 delbestander som så å si er isolerte fra hverandre, primært forårsaket av menneskeskapte forstyrrelser og infrastruktur. Menneskelige forstyrrelser på villrein blir i økende grad ansett som en utfordring. De siste årene er både veier og skiløyper stengt, sommerstier lagt om og hytter flyttet, for å ikke forstyrre villrein. Villreinen i Snøhetta er blant de skyeste villreinstammene som lever i Norge. Her reagerer reinen tidlig på menneskelige forstyrrelser, og har lang fluktavstand. Villreinen lever i et ekstremt miljø og det skal lite til før villreinen blir forstyrret slik at det går på bekostning av kondisjon og reproduksjon. Ved stadige forstyrrelser vil tida som brukes til å spise mat reduseres. Dette fører til lavere kroppsvekt, som igjen gjør villreinen dårligere egnet til å tåle det ekstreme miljøet.

I den vestlige delen av Snøhetta villreinområde er det gjennomført mange store menneskelige inngrep (eksempelvis Aura kraftverk med reguleringsmagasin og veier, bygging av fritidsboliger ved Torbuvatnet-Langvatnet, Aursjøen, Sjongsvatnet, Bjorli, og det er planer om ytterligere tiltak flere steder (eksempelvis utvidelser på Bjorli og Eikesdalen alpinsenter). I tillegg til dette er det jevnlig mindre utbygginger av fritidsboliger og buer i fjellet.

Vurdering

Det søkes om å rive ei gammel jakt- og fiskebu på 7,6 kvm som er i dårlig forfatning. Det skal settes opp ei ny hytte på 18 kvm og et uthus på 2 kvm. Det er tidligere søkt om ny hytte med større areal. Denne saken ble påklaget, og klagen tatt tilfølge av Miljødirektoratet. Direktoratet begrunnet dette bl.a. ved å påpeke at et nytt bygg i større grad vil få karakter som ei fritidshytte, og at bruken vil bli annerledes enn av bua som står der i dag som er blitt brukt som et enkelt krypinn under reinsjakta og tilsyn med sau. Tiltaket vil være å regne som et nytt bygg etter forvaltningsplan og gjeldende praksis i forvaltningen av verneområdet. Ei ny, større hytte vil trolig føre til mer ferdsel og bruk, i et område hvor det vanligvis er lite ferdsel. Om vinteren kan denne økte ferdselen få betydning for villreinen som bruker den sør-østlige delen av Dalsida landskapsvernområde og Motterudholet som vinterbeite. De mener en dispensasjon for tiltaket ikke vil være *«i samsvar med formålet om å ta vare på et sammenhengende leveområde for villreinen i verneforskriften.»*

I Regional plan for Dovrefjellområdet ligger omsøkte tiltak innenfor nasjonalt villreinområde. I retningslinjene for den regionale planen står følgende:
«Pkt 2.2 Retningsliner for nasjonalt villreinområde (NVO1 Snøhetta og NVO2 Knutshø)
Det skal ikkje etablerast nye hytter, turistverksemder eller anna utbygging i NVO, og heller ikkje skal det gjerast større utvidingar av eksisterande hytter, verksemder eller turisthytter.»

Selv om hytta med uthus det nå søkes om, er noe mindre i areal (20 kvm mot 27 kvm), vil det etter vår vurdering ikke medføre en vesentlig forskjell med hensyn til Mdirs begrunnelse. Tiltaket vil regnes som et nybygg også etter Regional plan for Dovrefjellområdet, og er derfor heller ikke i tråd med denne.

Lesja kommune skriver i sitt oversendelsesbrev til den nye søknaden at *«omsøkte tiltak vil øke arealet og endre bruken av bua/hytta i forhold til i dag. Prinsippene i naturmangfoldloven i §§ 8-12, jf. § 7 vil bli lagt til grunn i vurderingene i saken med bakgrunn i tiltaksanalysen og de temadataene som blir berørt av tiltaket, som nasjonale hensyn som villrein.»*

Statsforvalteren i Innlandet har ikke behandlet saken enda, men har i mail av 12. og 13.1.22 gitt følgende vurderinger: *« - utvidelsen av bu i Motterudholet er klart kontroversiell og i strid med det vi har forutsatt etter den lange prosessen med klage og seinere at vi trakk klage til utvidelse av bu i Svanningsbotn. Vi har forutsatt at det ikke gjøres nye utvidelser av slike buer før en breiere gjennomgang av dette i kommuneplanrevisjonen, som det er varsla oppstart for.»*

Forslag til vedtak

Omsøkte tiltak ligger innenfor nasjonalt villreinområde Snøhetta. Tiltaket må vurderes som ei ny hytte, og er derved ikke i tråd med retningslinjene for Regional plan for Dovrefjellområdet. Den samlede negative belastningen på villreinen i Snøhetta er allerede stor. Ei ny, større hytte vil trolig føre til mer ferdsel og bruk, i et område hvor det vanligvis er lite ferdsel. Om vinteren kan denne økte ferdselen få betydning for villreinen som bruker den sør-østlige delen av Dalsida landskapsvernområde og Motterudholet som vinterbeite. Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø villreinområder frarår av den grunn at Lesja kommune innvilger dispensasjon til oppføring av ny hytte og uthus.

Behandling

Forslag om tillegg til vedtak

Ut fra likebehandling av tilsvarende saker i området, vil villreinnemnda kunne se positivt på en mindre utbedring hvor bua ikke overskrider totalt areal på 12 m2.

Behandling
Forslag om tillegg til vedtak falt ved avstemming 5 mot 2 stemmer.

Vedtak

Omsøkte tiltak ligger innenfor nasjonalt villreinområde Snøhetta. Tiltaket må vurderes som ei ny hytte, og er derved ikke i tråd med retningslinjene for Regional plan for Dovrefjellområdet. Den samlede negative belastningen på villreinen i Snøhetta er allerede stor. Ei ny, større hytte vil trolig føre til mer ferdsel og bruk, i et område hvor det vanligvis er lite ferdsel. Om vinteren kan denne økte ferdselen få betydning for villreinen som bruker den sør-østlige delen av Dalsida landskapsvernområde og Motterudholet som vinterbeite. Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø villreinområder frarår av den grunn at Lesja kommune innvilger dispensasjon til oppføring av ny hytte og uthus.

5-2022 Søknad om dispensasjon for påbygg av eksisterende naustbu 156/1/25 ved Miutjønn i Dalsida statsalmenning, Dalsida landskapsvernområde, Lesja kommune - uttalelse

Bakgrunn

Villreinnemnda har mottatt høring fra Lesja kommune om søknad om dispensasjon for påbygg av eksisterende naustbu ved Miutjønn i Dalsida statsalmenning. Det er Statskog SF som er grunneier i området. Bua ligger i Dalsida landskapsvernområde.

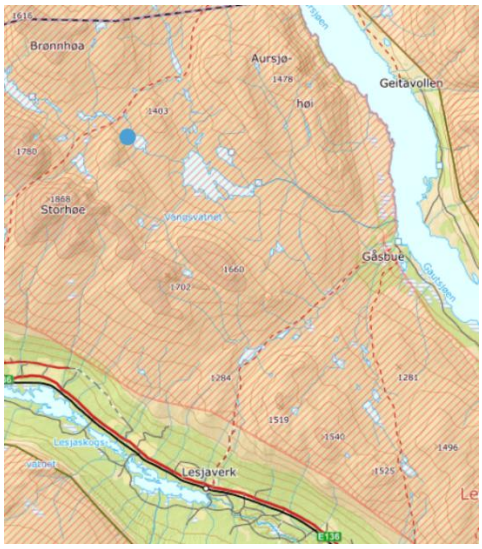

Oversiktskart som viser plasseringen i Dalsida LVO.

Figur 1. Naustbua ligger i Dalsida statsalmenning, innenfor dalsida landskapsvernområde ved Søndre Miutjønn. Dette er den eneste bua i dette området og nærmeste bu/naust er ved Vangsvatnet. En bruker 5-6 timers gange fra Gåsbu til bua ved Søndre Miutjønne.

Det søkes om å bygge på eksisterende bu for å kunne etablere innendørs toalettløsning med forbrenningstoalett og få forbedret mulighet for lagring av tilhørende utstyr som garn, gummibåt, årer, fiskeutstyr, verktøy, parafin og noe ved. Innvendig areal av bua er i dag 7,43 kvm innvendig/ 9,2 utvendig. Det søkes om påbygg på 3,77/4,93 kvm. Dette vil gi et samlet areal på 11,20 kvm innvendig og 13,8 utvendig. Dagens bu vil bli bevart i sin helhet og dagens yttervegg og ytterdør vil tas vare på som skille mellom påbygg og oppholdsrom. Påbygget vil dermed ikke øke kapasiteten i forhold til opphold og overnatting.

Lesja kommune skriver i sitt oversendelsesbrev:

«Villreinnemda og villreinutvalget er høringsparter i saken og hensyn til villrein vil bli vurdert i dispensasjonssaken etter høringsinnspill er kommet inn, sammen med lokal kunnskap, og forskningsbasert kunnskap. Det legges vekt på at omsøkt tiltak er et nyttetiltak med toalettløsning, det søkes ikke om flere sengeplasser. Slik kommunen vurderer søknaden vil ikke dette endre bruken av bua. Bua ligger med flere times gange, 5-6 timers gange fra nærmeste veg og har som formål jakt og fiske. Forvaltning av fjellet med jakt og fiske er bakgrunnen for at det er så høytliggende buer i fjellet i dag, og forvalting av fjellet nettopp gjennom jakt og fiske er viktig også i dag. For landskapet og kulturlandskapet er det viktig at naust, naustbuer og buer blir vedlikeholdt.»

Med hensyn til faren for presedens, skriver de:

«Lesja kommune har tidligere vurdert presensen for utvidelse av buer i fjellet i sak 2021/1044, gnr 16 bnr 1 utvidelse av jaktbu ved Svanningbotn. Konklusjonen er at det er få buer totalt sett innenfor Dalsida landskapsvernområde som har utvidelsesmuligheter og som kan danne presedens. Det vises til vedleggene "mindre byggetiltak – areal, bruk, ferdsel og presedens", "Dalsida landskapsvernområde", "Dalsida statsallmenning", "Lesja heimrast" og "Lesjaskog heimrast".»

Beliggenhet med hensyn til villrein
Tiltaket ligger i Snøhetta villreinområde.

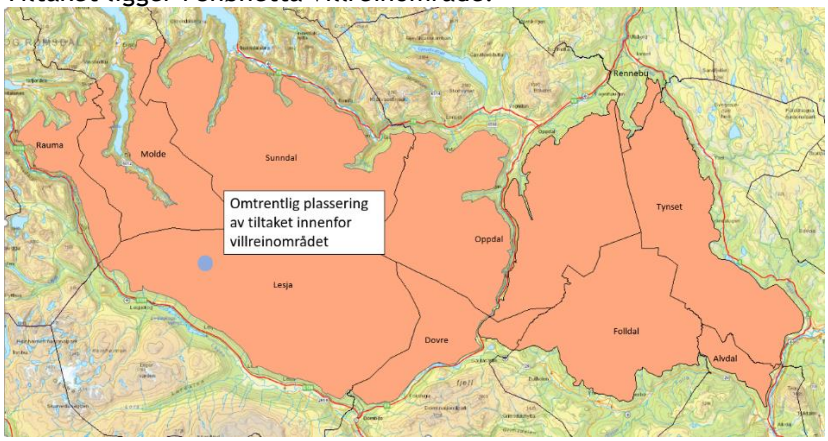

Som kart fra Naturbasen under viser, ligger tiltaket innenfor villreinens leveområde. Området er registrert som helårsbeite og kalvingsområde. Det ligger flere større trekkområder i nærheten, det nærmeste bare knapt tohundre meter unna.

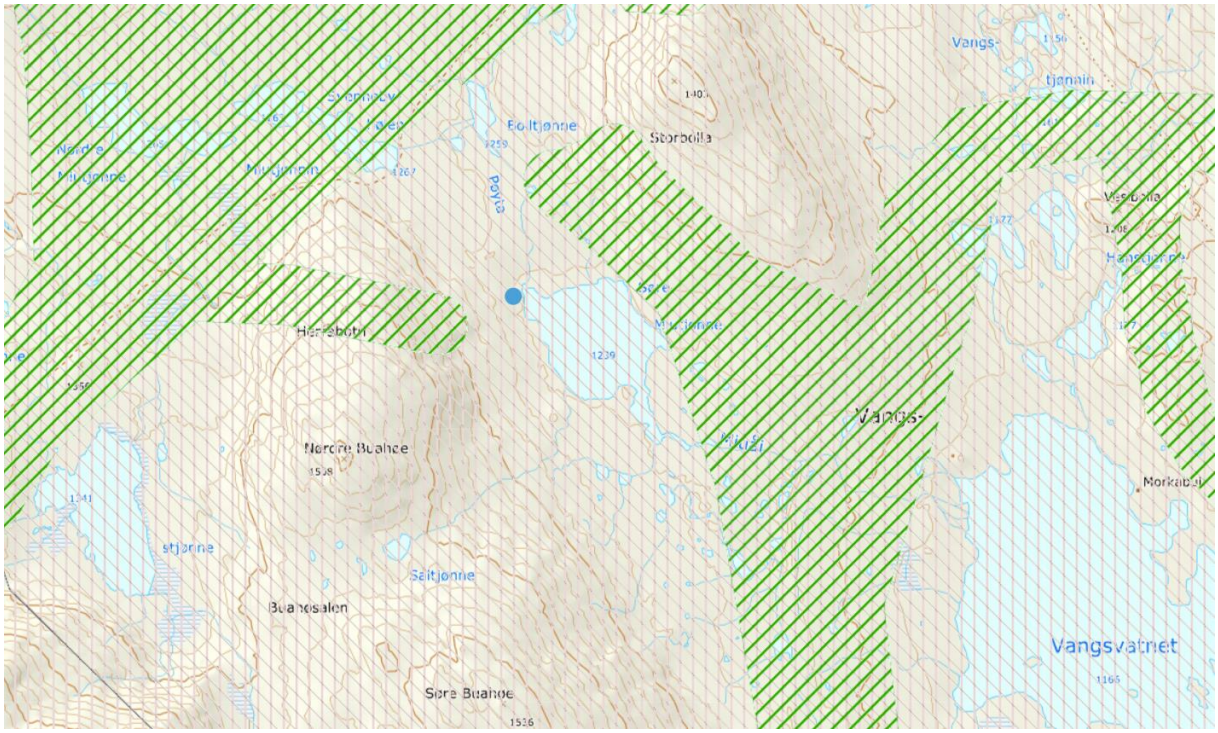

Trekkveier for villrein (kilde naturbase.no) og omtrentlig område for planlagt tiltak i Snøhetta villreinområde. Loddrett skravering viser helårsbeite, brun skravering viser kalvingsområde og grønn skravering viser trekkområdene.

Kart fra Artsdatabanken viser at det er mye villrein i området:

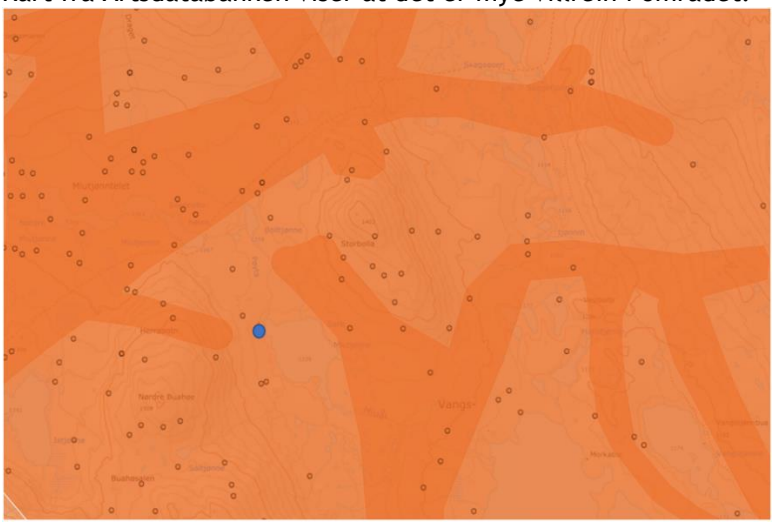

Kommunen viser til NINA-rapport 932 der området beskrives slik:
«Det er meget lav ferdselsintensitet i området. Ferdselen er i stor grad knyttet til tråkk langs vann og vassdrag, og dreneringer i landskapet. Data og analyser fra hyttebøker i området, viser at det ikke har vært en signifikant økning i ferdselen i området. Faktisk medførte utsettinger av ørret til fisketomme vann og vassdrag på 1950- og 1960-tallet til økt trafikk og det var større lokalbruk av området den gang med jakt, fiske og beitebruk, enn det er i dag." (kap. 3.7.2.3 i rapporten)

Bruken av området som denne bua ligger i beskrives som mer sporadiske besøk, og det er ingen store ferdselsmønster for bruk. Det står videre i rapporten at «*… intensiteten er så lav at det ikke kan påvises arealunnvikelse eller brudd i trekkveier. På mange måter representerer dette området, med den ferdselsintensitet som er påvist, at dette er et eksempel på et refugieområde for villrein, der ferdselen er så begrenset og så spredt at den bare utgjør tilfeldige forstyrrelser for villreinens arealbruk og trekk.*»

Villreinens status
Snøhetta villreinområde er et nasjonalt villreinområde og en del av en Europeisk villreinregion. Villrein er oppført som en truet art på den globale rødlisten, og fikk i 2021 status som nær truet – NT- på norsk rødliste for arter 2021. I begrunnelsen vises det bl.a. til at «Villreinens leveområder i Norge er under økende press som følge av samfunnets arealbruk og menneskelig ferdsel i og omkring fjellområdene.» Miljødirektoratet har vedtatt at villreinen er en art av særlig stor forvaltningsinteresse. Villreinen i Snøhetta vurderes som svært verdifull.

Villreinbestanden i Norge består av ca. 25 delbestander som så å si er isolerte fra hverandre, primært forårsaket av menneskeskapte forstyrrelser og infrastruktur.
Menneskelige forstyrrelser på villrein blir i økende grad ansett som en utfordring. De siste årene er både veier og skiløyper stengt, sommerstier lagt om og hytter flyttet, for å ikke forstyrre villrein. Villreinen i Snøhetta er blant de skyeste villreinstammene som lever i Norge. Her reagerer reinen tidlig på menneskelige forstyrrelser, og har lang fluktavstand.
Villreinen lever i et ekstremt miljø og det skal lite til før villreinen blir forstyrret slik at det går på bekostning av kondisjon og reproduksjon. Ved stadige forstyrrelser vil tida som brukes til å spise mat reduseres. Dette fører til lavere kroppsvekt, som igjen gjør villreinen dårligere egnet til å tåle det ekstreme miljøet.

I den vestlige delen av Snøhetta villreinområde er det gjennomført mange store menneskelige inngrep (eksempelvis Aura kraftverk med reguleringsmagasin og veier, bygging av fritidsboliger ved Torbuvatnet-Langvatnet, Aursjøen, Sjongsvatnet, Bjorli, og det er planer om ytterligere tiltak flere steder (eksempelvis utvidelser på Bjorli og Eikesdalen alpinsenter). I tillegg til dette er det jevnlig mindre utbygginger av fritidsboliger og buer i fjellet.

Vurdering

I Regional plan for Dovrefjellområdet ligger omsøkte tiltak innenfor nasjonalt villreinområde. I retningslinjene for den regionale planen står følgende:
«Pkt 2.2 Retningsliner for nasjonalt villreinområde (NVO1 Snøhetta og NVO2 Knutshø)
*Det skal ikkje etablerast nye hytter, turistverksemder eller anna utbygging i NVO, og heller ikkje skal det gjerast <u>større</u> utvidingar av eksisterande hytter, verksemder eller turisthytter.» (*vår understreking*)*

Tiltaket er lite i areal, men øker det innvendige totalarealet med vel 50 %. Det er derfor vanskelig å vurdere om tiltaket er akseptabelt mht. retningslinjene.

Kommunen viser til NINA-rapport 932 der området beskrives som å ha så lav ferdselsintensitet at det ikke kan påvises arealunnvikelse eller brudd i trekkveier, og at dette området representerer mange måter, med den ferdselsintensitet som er påvist, at dette er et eksempel på et refugieområde for villrein, der ferdselen er så begrenset og spredt at den bare utgjør tilfeldige forstyrrelser for villreinens arealbruk og trekk. Etter vår vurdering forsterker dette behovet for å være ekstra varsom med å åpne for tiltak som kan endre denne verdien.

Kommunen har ikke konkludert mht søknaden, men vil avvente uttalelsene fra de ulike instansene. Lesja fjellstyre har ingen innvendinger mot at naustbua utvides slik at det blir plass til en do, men anbefaler ikke tilbygg for økt lagringsplass.

Statskog SF er grunneier og har behandlet søknaden. De påpeker i sitt saksframlegg at det er gitt tillatelse til oppføring av ett naust og at det i utgangspunktet ikke gir anledning til oppføring av flere bygg, men at det er etablert praksis at det gis tillatelse til oppføring av utedo på 1-2 kvm. De skriver videre:

«Utgangspunktet er at dette er naust og ikke fritidsbolig eller jakt/fiskebu, vi vil derfor ikke åpne for vesentlige utvidelser da det ikke skal være nødvendig for å fylle funksjonen et naust skal ha. I festekontrakten for dette naustet er det ikke inntatt bestemmelser om at det ikke kan innredes for beboelse som ved nye kontrakter, og vi har derfor ikke synspunkter på hvordan det er innredet. Vi aksepterer også at det har pipe og vindu da det ikke er påpekt ved tidligere tilsyn.»

Statskog SF konkluderer med at en utvidelse som omsøkt her ikke bryter med etablert praksis ift. eventuelle utvidelser av små naust, og at utvidelsen ikke vil medføre noe vesentlig endret bruk fra i dag.

Statsforvalteren i Innlandet har ikke behandlet saken enda, men vurderer muntlig tiltaket som så lite og av en slik karakter at det ikke vil medføre vesentlig endra bruk. (Tlf.samtale 17.1.22)

Forslag til vedtak

Omsøkte tiltak ligger innenfor nasjonalt villreinområde Snøhetta, og i et viktig område for villreinen. NINA-rapport 932 beskriver at området har så lav ferdselsintensitet at området har verdi som refugiområde for villreinen. En utvidelse som omsøkt her vil imidlertid ikke medføre vesentlig økt standard eller størrelse og ikke flere sengeplasser. Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø villreinområder vurderer derfor at tiltaket ikke vil medføre noen vesentlig endret bruk fra i dag, og har av den grunn ingen merknad til at Lesja kommune innvilger dispensasjon til omsøkte utvidelse.

Behandling

Vedtak

Omsøkte tiltak ligger innenfor nasjonalt villreinområde Snøhetta, og i et viktig område for villreinen. NINA-rapport 932 beskriver at området har så lav ferdselsintensitet at området har verdi som refugiområde for villreinen. En utvidelse som omsøkt her vil imidlertid ikke medføre vesentlig økt standard eller størrelse og ikke flere sengeplasser. Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø villreinområder vurderer derfor at tiltaket ikke vil medføre noen vesentlig endret bruk fra i dag, og har av den grunn ingen merknad til at Lesja kommune innvilger dispensasjon til omsøkte utvidelse.

6-2022 Eventuelt

Sårbarhetsvurdering av ferdselslokaliteter på Dovrefjell
Et av tiltakene i besøksstrategien er at "Stisystemet i Stroplsjødalen vurderes ut fra et samlet kunnskapsgrunnlag med tanke på å samle og redusere ferdselen gjennom revisjon av stisystemet og andre tiltak." Nasjonalparkstyret har bestilt denne gjennomgangen fra NINA og rapporten, med klare anbefalinger, er ferdig og publisert.

Sårbarhetsvurdering av ferdselslokaliteter på Dovrefjell. Moskusstien og Stroplsjødalen
Nettside med rapporten.
https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/2836506

Nasjonalparkstyret
https://www.nasjonalparkstyre.no/Dovrefjell/nyheter/foreslar-sanering-av-stisystemet-i-stroplsjodalen-reinheim-bor-besta

Nemnda ber sekretariatet å formidle nemndas brev om forbud mot mineralleting og prøveboring i nasjonale villreinområde til lovutvalget som skal utarbeide forslag til revidert lov om erverv og utvinning av mineralressurser (mineralloven).

Nemnda har mottatt henvendelse fra Gustav Mikkelsen om omregulering av Hjerkinndammen i Dovre kommune til isbane for motorsport. Gustav Mikkelsen er bekymret for støyen fra isbanen. Han mener støyen vil påvirke friluftsaktivitetene omkring Hjerkinndammen negativt. Og at det kan føre til at friluftsaktiviteter som i dag er ved Hjerkinndammen flyttes til villreinområder. Nemnda tar ikke saken opp til ny behandling.

Nasjonalparkriket arbeider med en ny reisemålsstrategi. Sekretariatet har deltatt på et møte om dette. Et utkast til ny strategi planlegges presentert i mars.